

PAŃSTWOWA KOMISJA WYBORCZA

SPRAWOZDANIE

**Z WYBORÓW PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
przeprowadzonych w dniu 9 października i w dniu 23 października 2005 r.**

Warszawa, listopad 2005 r.

Zgodnie z art. 71 ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544 ze zm.¹) Państwowa Komisja Wyborcza składa Sądowi Najwyższemu sprawozdanie z wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 9 października i w dniu 23 października 2005 r .

---

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz .U. z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 153, poz. 1271, z 2003 r. Nr 57, poz. 507 i Nr 130, poz. 1188 oraz z 2004 r. Nr 25, poz. 219.

I. Zarządzenie i przygotowanie wyborów

1. Wybory zarządził Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 23 maja 2005r., wyznaczył ich datę na niedzielę 9 października 2005 r. i określił terminy wykonania poszczególnych czynności wyborczych (kalendarz wyborczy). Postanowienie Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 maja 2005 r. Nr 92, poz. 766.
2. Wybory zostały przygotowane i przeprowadzone przez organy wyborcze na podstawie ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544 ze zm.), zwanej dalej ustawą. W zakresie określonym ustawą zastosowanie miały także odpowiednie przepisy ustawy z dnia 11 kwietnia 1997 r. o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944-1990 osób pełniących funkcje publiczne, (Dz. U. z 1999 r. Nr 42, poz. 428), dotyczące złożenia przez kandydatów oświadczeń „lustracyjnych”; ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547 ze zm.) dotyczące stałych obwodów głosowania i zasad dokonywania zmian tych obwodów; ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. - Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 ze zm.) dotyczące prowadzenia w gminach stałego rejestru wyborców; ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.) w zakresie sposobu finansowania udziału partii w wyborach Prezydenta RP.
3. Zgodnie z ustawowym upoważnieniem właściwi ministrowie i Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji wydali bądź dokonali niezbędnych zmian w aktach wykonawczych dotyczących: sporządzania i aktualizacji spisu wyborców, wzoru zaświadczenia o prawie do głosowania i sposobu wydawania zaświadczeń; powoływania obwodowych komisji wyborczych oraz zasad przyznawania i wysokości świadczeń przysługujących członkom komisji w związku z wykonywaniem zadań w komisjach; utworzenia obwodów głosowania za granicą i na polskich statkach morskich; sposobu sporządzania i aktualizacji spisu wyborców w obwodach utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich oraz trybu i terminu powoły-

wania obwodowych komisji wyborczych; trybu przedstawiania przez Państwową Komisję Wyborczą informacji, komunikatów i wyjaśnień związanych z wyborami; trybu postępowania w zakresie podziału czasu między komitety wyborcze na nieodpłatne rozpowszechnianie w publicznej telewizji i publicznym radiu audycji wyborczych; sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów; wzoru sprawozdania wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza w różnych formach współdziałała z ministrami w sprawach wydawanych przez nich aktów prawnych-przypominając o konieczności ich wydania bądź nowelizacji, przygotowując propozycje stosownych regulacji, opiniując projekty. Wykaz rozporządzeń stanowi załącznik nr 1 do sprawozdania.

4. Państwowa Komisja Wyborcza wykonując ustawowe upoważnienie ustaliła: terytorialny zasięg działania i siedziby okręgowych komisji wyborczych, powołała okręgowe komisje wyborcze i uchwaliła regulaminy okręgowych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych oraz wzory ich pieczęci; ustaliła wzory protokołów głosowania i protokołu o wynikach głosowania; wzór zaświadczenia dla mężów zaufania, wzór karty do głosowania oraz tryb drukowania i sposób dostarczenia tych kart obwodowym komisjom wyborczym, a także sposób sporządzania i przekazania kart do głosowania dla obwodów głosowania utworzonych za granicą i na polskich statkach morskich; zasady i tryb przekazywania właściwym okręgowym komisjom wyborczym wyników głosowania i protokołów głosowania z obwodów za granicą i na polskich statkach morskich; zasady i sposób wykorzystywania elektronicznego systemu przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyborów. Wykaz uchwał stanowi załącznik nr 2 do sprawozdania.

Rozporządzenia i uchwały zostały ogłoszone odpowiednio w Dzienniku Ustaw i Monitorze Polskim. Ponadto, były one systematycznie publikowane w internecie, na stronie Państwowej Komisji Wyborczej www.pkw.gov.pl. Teksty: ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, regulaminu obwodowej komisji wyborczej i wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej dla obwodowych komisji wyborczych zostały również przekazane w odpowiedniej liczbie egzemplarzy każdej obwodowej komisji wyborczej.

5. Wybory przeprowadziły określone w ustawie komisje wyborcze: Państwowa Komisja Wyborcza, okręgowe komisje wyborcze i obwodowe komisje wyborcze.

Zgodnie z ustawą Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 18 lipca 2005 r. powołała okręgowe komisje wyborcze w celu przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 9 października 2005 r. W ich skład weszli sędziowie zgłoszeni przez Ministra Sprawiedliwości. Po ustaleniu terytorialnego zasięgu działania okręgowych komisji wyborczych, Państwowa Komisja Wyborcza powołała 52 komisje. Państwowa Komisja Wyborcza przy ustalaniu ich liczby i terytorialnego zasięgu działania kierowała się przesłanką sprawnej organizacji wyborów, m.in. liczbą obwodów głosowania w każdym okręgu. Stosownie do ustawowych wymogów w skład każdej okręgowej komisji wyborczej weszło 5 sędziów, a funkcje przewodniczących objęli z urzędu komisarze wyborczy. W trzech Okręgowych Komisjach Wyborczych: nr 15 w Łodzi, nr 20 w Krakowie i nr 37 w Gdańsku, w których nie było możliwości pełnienia funkcji przewodniczącego przez komisarza wyborczego, przewodniczącymi – zgodnie z art. 15 ust. 3 ustawy – zostali sędziowie wybrani ze składu komisji. Ogółem w komisji pracowało 260 sędziów: 2 sędziów Sądu Najwyższego, 6 sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz 2 sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych, 19 sędziów sądów apelacyjnych, 131 sędziów sądów okręgowych, 100 sędziów sądów rejonowych.

Obwodowe komisje wyborcze powołali wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast), w obwodach za granicą konsulowie, a na polskich statkach morskich kapitanowie statków. Powołanych zostało 25 167 obwodowych komisji wyborczych: na obszarze kraju 25 000 komisji, 162 komisje za granicą i 5 komisji na polskich statkach morskich. W skład obwodowych komisji wyborczych weszło 221 840 osób. W skład każdej komisji zgodnie z przepisami ustawy, powołano osoby zgłoszone przez pełnomocników komitetów wyborczych oraz jedną osobę wskazaną odpowiednio przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta), konsula bądź kapitana statku. W większości obwodów komisje zostały powołane w maksymalnych składach 9-osobowych, w tym często, w związku z większą liczbą zgłoszonych kandydatów od ustawowego maksymalnego składu komisji – w drodze publicznego losowania.

Powołanie obwodowych komisji nastąpiło w sposób zgodny z przepisami prawa. Okręgowe komisje wyborcze otrzymały w tych sprawach nieliczne skargi i uwagi, a dotyczyły one z reguły losowania składu komisji. Wszystkie skargi zostały zbadane przez okręgowe komisje wyborcze i stosownie do dokonanych ustaleń załatwione. Np. Okręgowe Komisje Wyborcze w Kielcach i Opolu potwierdzając zasadność zarzutów dotyczących sposobu losowania składów komisji odpowiednio: w gminach Osiek i Koprzywnica w okręgu nr 43 w Kielcach oraz miastach Głubczyce i Głuchołazy w okręgu nr 29 w Opolu, wystąpiły o powtórzenie losowania i losowanie tych składów komisji zostało ponowione. Natomiast w gminie Komarów - Osada w okręgu nr 11 w Zamościu zarzut naruszenia zasady losowości poprzez niedostateczne wymieszanie kopert z numerami, którymi oznaczono kandydatów, nie znalazł potwierdzenia w toku postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego przez Okręgową Komisję Wyborczą w Zamościu.

6. Zgodnie z przepisami ustawy głosowanie w kraju przeprowadzono w stałych obwodach głosowania utworzonych na podstawie Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw dla wyborów samorządowych w 1998 r. Ustawowym obowiązkiem było ponadto utworzenie obwodów głosowania w zakładach karnych i aresztach śledczych oraz szpitalach i zakładach pomocy społecznej, w których w dniu wyborów przebywało co najmniej 50 osób uprawnionych do głosowania. Obwody głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą oraz na polskich statkach morskich przebywających w podróży utworzyli odpowiednio Minister Spraw Zagranicznych i Minister Infrastruktury. W wyborach zarządzonych na dzień 9 października 2005 r. utworzono ogółem 25.167 obwodów głosowania, w tym: 25 000 obwodów na obszarze kraju, 162 obwody za granicą i 5 obwodów na polskich statkach morskich. Wśród obwodów utworzonych w kraju - 1187 obwodów utworzono w szpitalach i zakładach pomocy społecznej oraz - 180 obwodów w zakładach karnych i aresztach śledczych. W ponownym głosowaniu w dniu 23 października 2005 r. zlikwidowany został obwód głosowania na statku „Passat Breeze” z powodu powrotu tego statku do portu. Państwowa Komisja Wyborcza niezwłocznie po zarządzaniu wyborów przypomniała przewodniczącym rad gmin i rad miejskich oraz wójtom, burmistrzom i

prezydentom miast o ich zadaniach w zakresie tworzenia obwodów głosowania, a także rozplakatowania obwieszczeń o numerach i granicach obwodów głosowania oraz siedzibach obwodowych komisji wyborczych. Według danych otrzymanych przez Państwową Komisję Wyborczą obwieszczenia zostały rozplakatowane w terminie wymaganym kalendarzem wyborczym.

7. W ustawowym trybie i terminie zostały sporządzone i udostępnione spisy wyborców. W głosowaniu w dniu 9 października 2005 r. w spisach ujęto 30.260.027 wyborców w tym za granicą 71.150 osób. W ponownym głosowaniu w dniu 23 października 2005 r. w związku z aktualizacją spisów o osoby, które między pierwszym a ponownym głosowaniem uzyskały prawo wybierania (skończyły 18 lat) uprawnionych było 30.279.209 wyborców. W spisach wyborców za granicą w ponownym głosowaniu zostało ujętych 80.071 osób, w tej liczbie ponad 8 tys. osób na postawie zaświadczenia o prawie do głosowania.

Z danych przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej wynika, że spisy wyborców zostały sporządzone prawidłowo, choć sygnalizowano także nieprawidłowości, zwłaszcza w spisach w szpitalach. Spisy w tych obwodach sporządza się na podstawie przekazanych przez administrację szpitali wykazów osób, które będą przebywać w danej palcówce w dniu wyborów. Zdarzyły się przypadki ujęcia w tych spisach osób przebywających w szpitalu przez jeden lub kilka dni na długo przed dniem głosowania, które nie powinny być ujęte w spisie sporządzanym dla szpitala, i które nie spodziewały się, że nie będą mogły głosować w obwodzie właściwym dla ich stałego miejsca zamieszkania. Państwowa Komisja Wyborcza systematycznie zwracała uwagę na te kwestie w wyjaśnieniach udzielonych urządům gmin i okręgowym komisjom wyborczym, informowała o tym w mediach, podała także wyjaśnienia i informacje na stronie internetowej: www.pkw.gov.pl. Ponadto, przed ponownym głosowaniem, w piśmie z dnia 10 października 2005 r. przesłanym przewodniczącym okręgowych i obwodowych komisji wyborczych oraz wójtom, burmistrzom i prezydentom miast – przypomniała szczegółowe zasady aktualizowania spisów wyborców i przeprowadzania ponownego głosowania. Podkreśliła jednocześnie, iż osoby ujęte w spisie wyborców w szpitalu i opuszczające szpital,

będą w dniu głosowania dopisywane w miejscu ich stałego zamieszkania na podstawie dokumentu o wypisaniu ze szpitala.

Zgodnie z ustawą, do czasu przekazania spisów obwodowym komisjom wyborczym, wyborcom zmieniającym miejsce pobytu przed dniem wyborów wydawano na ich wniosek zaświadczenia o prawie do głosowania uprawniające do głosowania w miejscu pobytu w dniu wyborów. Niezależnie od treści wniosku wyborcom wydawano dwa zaświadczenia o prawie do głosowania. Jedno dotyczyło głosowania w dniu 9 października 2005 r., a drugie ewentualnego głosowania ponownego. Zaświadczeń wydano blisko 200 tys.

II. Zgłaszanie i rejestracja komitetów wyborczych i kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

1. Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z przepisami art. 40-40c ustawy, od dnia ogłoszenia postanowienia Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów do 55 dnia przed dniem wyborów, przyjmowała zawiadomienia o utworzeniu komitetu wyborczego w wyborach Prezydenta. Przyjmowanie zgłoszeń i rejestrowanie komitetów odbywało się według ustawowych zasad, które podano na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej, a także udostępniano zainteresowanym w Krajowym Biurze Wyborczym.

W ustawowo określonym terminie, do dnia 16 sierpnia 2005 r., do Państwowej Komisji Wyborczej zgłoszono do zarejestrowania 29 komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta. Czynności związane z badaniem prawidłowości zgłoszeń komitetów były podejmowane i wykonywane niezwłocznie po wniesieniu zgłoszeń. Pierwsze zgłoszenie wpłynęło 25 maja 2005 r. Państwowa Komisja Wyborcza wobec spełnienia ustawowych warunków zgłoszeń, zarejestrowała 26 komitetów wyborczych, a odmówiła rejestracji 3 komitetów wyborczych. Państwowa Komisja Wyborcza zarejestrowała, w kolejności zgłoszeń, komitety wyborcze następujących kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej:

Zbigniewa Religi, Marka Borowskiego, Zbigniewa Rolińskiego, Macieja Giertycha, Leszka Bubla, Stanisława Tymiąńskiego, Donalda Tuska, Lecha Aleksandra Kaczyńskiego, Jana Pyszki, Liwiusza Iłasza, Włodzimierza Cimoszewicza, Jarosława Kalinowskiego, Mariana Romualda Rembelskiego, Marii Szyszkowskiej, Henryki Teodory Bochniarz, Adama Słomki, Janusza Ryszarda Korwin-Mikke, Bolesława Tejkowskiego, Daniela Tomasza Podrzyckiego, Gabriela Janowskiego, Andrzeja Leppera, Sławomira Salomona, Arnolda Buzdygana, Stanisława Ceberka, Waldemara Janusza Kossakowskiego, Jana Antoniego Kielba.

Komunikaty o zarejestrowaniu komitetów wyborczych, stosownie do art. 40f ustawy, były systematycznie ogłaszane w „Monitorze Polskim” oraz podawane w dzienniku „Rzeczpospolita”.

Państwowa Komisja Wyborcza odmówiła rejestracji 3 komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta: Michała Lisiaka, Mariana Antosza i Witolda Szymańskiego, ponieważ do zgłoszeń o zarejestrowanie tych komitetów nie dołączono wykazów co najmniej 1000 podpisów obywateli popierających kandydata, przez co nie spełniały one wymogów art. 40c ust. 1 ustawy, a wady te nie mogły być już usunięte, gdyż zgłoszenia wniesiono w ostatnim dniu ustawowego terminu na ich dokonanie (16 sierpnia 2005 r.), po upływie zaś tego terminu nie mogły być zbierane dodatkowe podpisy poparcia.

2. Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła w dniu 18 lipca 2005 r. tryb przyjmowania zgłoszeń i rejestracji kandydatów na Prezydenta i podała je do publicznej wiadomości na swojej stronie internetowej oraz udostępniała zainteresowanym komitetom wyborczym. Do dnia 25 sierpnia 2005 r. do godz. 24.00 pełnomocnicy zarejestrowanych komitetów mogli w Państwowej Komisji Wyborczej dokonywać zgłoszeń kandydatów. Państwowa Komisja Wyborcza badała na podstawie dostępnych urzędowo dokumentów zgodność zawartych w zgłoszeniu danych każdego kandydata dotyczących tożsamości, miejsca zamieszkania, pracy, wykształcenia i wykonywanego zawodu, członkostwa we wskazanej partii politycznej oraz sprawdzała czy zgłoszenie kandydatury zostało poparte podpisami co najmniej 100 tys. obywateli.

Wykazy obywateli popierających kandydatów były ponadto sprawdzane w zakresie spełnienia warunków ustawowych. Przy czynnościach sprawdzających mogli być obecni pełnomocnicy komitetów wyborczych bądź upoważnione przez nich osoby. Pełnomocnicy sporadycznie korzystali z tej możliwości. Sprawdzano każdą stronę wykazu badając, czy jest oznaczona nazwą komitetu wyborczego oraz, czy są prawidłowo wypełnione wszystkie rubryki wykazu zgodnie z wymaganiami art. 41 ust. 1 pkt 3 ustawy. W przypadkach wzbudzających wątpliwości co do wiarygodności danych, dokonywano ich sprawdzenia z danymi zarejestrowanymi w systemie PESEL.

Państwowej Komisji Wyborczej zgłoszono do zarejestrowania 16 kandydatów na Prezydenta RP. Każde zgłoszenie było poparte przez co najmniej 100 tys. obywateli. Wszyscy zgłoszeni kandydaci zostali zarejestrowani.

3. Stosownie do art. 43 ustawy, Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 12 września 2005 r. sporządziła listę zarejestrowanych kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień 9 października 2005r. obejmującą w kolejności alfabetycznej nazwiska następujących kandydatów: Henryka Teodora Bochniarz, Marek Stefan Borowski, Leszek Henryk Bubel, Włodzimierz Cimoszewicz, Maciej Marian Giertych, Liwiusz Marian Ilasz, Lech Aleksander Kaczyński, Jarosław Kalinowski, Janusz Ryszard Korwin-Mikke, Andrzej Zbigniew Lepper, Daniel Tomasz Podrzycki, Jan Pyszko, Zbigniew Eugeniusz Religa, Adam Andrzej Słomka, Donald Franciszek Tusk, Stanisław Tymiński.

Lista ta została podana do publicznej wiadomości na konferencji prasowej. Podano ją także w telewizji i radiu oraz w prasie codziennej. Uchwała Państwowej Komisji Wyborczej w sprawie sporządzenia listy kandydatów została ogłoszona w Monitorze Polskim z dnia 22 września 2005 r. (Nr 54, poz. 747). Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z danymi o zarejestrowanych kandydatach zostało w ustawowym terminie do 19 września 2005 r. rozplakatowane na obszarze kraju, a także przekazane przez właściwe okręgowe komisje wyborcze konsulom i kapitanom polskich statków morskich oraz zamieszczone na stronie internetowej Komisji.

4. Na podstawie art. 44 ustawy, Państwowa Komisja Wyborcza skreśliła z zarejestrowanej listy 4 kandydatów na Prezydenta: uchwałami z dnia 19 i 20 września 2005 r. kandydatury Włodzimierza Cimoszewicza i Zbigniewa Eugeniusza Religę, którzy wycofali zgodę na kandydowanie; uchwałą z dnia 25 września 2005 r. Daniela Tomasza Podrzyckiego wskutek śmierci; uchwałą z dnia 6 października 2005r. Macieja Mariana Giertycha wskutek wycofania zgody na kandydowanie. Uchwały Państwowej Komisji Wyborczej o skreśleniu tych kandydatów zostały ogłoszone w Monitorze Polskim z dnia 28 września 2005 r. Nr 56, poz. 766, 786 i 769 oraz z dnia 7 października 2005 r. Nr 59, poz. 798. Informacja o skreśleniu była również podana do publicznej wiadomości w środkach masowego przekazu oraz na stronie internetowej: www.wybory2005.gov.pl. Skreślenie z listy kandydatów Daniela T. Podrzyckiego i Macieja M. Giertycha nastąpiło po wydrukowaniu kart do głosowania i z tego powodu nazwiska skreślonych kandydatów pozostały na kartach. Państwowa Komisja Wyborcza podała o tym informację w środkach masowego przekazu oraz w formie obwieszczenia. Obwieszczenie oprócz powiadomienia o skreśleniu tych kandydatów informowało także o warunkach ważności głosu oddanego na karcie ze skreślonymi nazwiskami kandydatów. Przekazując obwieszczenie okręgowym komisjom wyborczym Państwowa Komisja Wyborcza zleciła jego rozplakatowanie we wszystkich lokalach wyborczych, w tym także w miejscach zapewniających tajność głosowania. Także okręgowe komisje wyborcze w informacjach podawanych w lokalnych mediach przypominały, iż jeśli wyborca postawi znak „X” tylko w kratce przy nazwisku skreślonego kandydata, głos będzie nieważny.

III. Kampania wyborcza

1. Państwowa Komisja Wyborcza w związku z sygnałami o rozpoczęciu prowadzenia kampanii wyborczej jeszcze przed zarządzeniem wyborów, podała do publicznej wiadomości komunikat o określonym w ustawie sposobie, miejscu i czasie prowadzenia kampanii wyborczej. W komunikacie tym Komisja przypomniwała, że zgodnie z art. 76b ust. 1 ustawy, kampania wyborcza rozpoczyna się z dniem ogłoszenia

postanowienia Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów, kampanię może prowadzić wyłącznie komitet wyborczy, a utworzenie komitetu możliwe jest dopiero po zarządzeniu wyborów. Wskazała także uprawnienia i rygory prawne dotyczące finansowania wyborów oraz apelowała do wszystkich potencjalnych podmiotów wyborczych o przestrzeganie obowiązujących przepisów prawa.

Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów Państwowa Komisja Wyborcza podejmowała wielokrotnie w różnych formach działania w zakresie upowszechniania i wyjaśniania przepisów prawa wyborczego. Ważnym instrumentem przekazywania tych informacji była prowadzona na bieżąco strona internetowa: www.pkw.gov.pl, na której były dostępne wszystkie obowiązujące akty prawne oraz wytyczne, opinie i wyjaśnienia Państwowej Komisji Wyborczej. Niezależnie od tej formy informowania wyborców i podmiotów wyborczych o przepisach oraz procedurach wyborczych, systematycznie były udzielane na piśmie i telefonicznie odpowiedzi i wyjaśnienia na wnoszone do Komisji pytania i wątpliwości. Zgłaszano je przez cały okres trwania kampanii wyborczej. Dotyczyły one zarówno udziału w głosowaniu, jak i szeregu czynności wyborczych, w tym prowadzenia kampanii wyborczej oraz jej finansowania. Sporządzone i upowszechnione zostały trzy informacje Państwowej Komisji Wyborczej poświęcone tej problematyce, objaśniające szczegółowo:

- ustawowe wymagania oraz tryb zgłaszania i rejestracji komitetów wyborczych kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej,
- zasady prowadzenia gospodarki finansowej przez komitety wyborcze, w tym warunki pozyskiwania oraz wydatkowania środków finansowych,
- uprawnienia wyborców i warunki udziału w głosowaniu na obszarze kraju, za granicą i na polskich statkach morskich, szczegółowe warunki i procedury dotyczące głosowania w szpitalach i zakładach pomocy społecznej,
- tryb dopisywania się wyborców na własny wniosek do rejestru i spisu wyborców, głosowania na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania oraz uzyskania zaświadczeń.

Wyjaśnienia i informacje w tych sprawach były ponadto, zwłaszcza przed ponownym głosowaniem, przypominane wielokrotnie przez Państwową Komisję Wyborczą w programach telewizyjnych i radiowych. Okręgowe Komisje Wyborcze informowały o tym również w mediach lokalnych i w sposób zwyczajowo przyjęty.

2. Wraz z ogłoszeniem w dniu 24 maja 2005 r. postanowienia Marszałka Sejmu o zarządzeniu wyborów Prezydenta RP, rozpoczęła się kampania wyborcza w wyborach Prezydenta. Prowadzono ją równolegle z kampanią wyborczą w wyborach do Sejmu i Senatu zarządzonych na dzień 25 września 2005 r., w tym nierzadko w odniesieniu do tych samych osób kandydujących i w wyborach parlamentarnych i prezydenckich. Zbieżność czasowa obu kampanii przejawiała się w praktyce w prowadzeniu agitacji wyborczej niezwiązanej wyraźnie z kandydowaniem konkretnej osoby lub grupy osób na określony urząd. Ponieważ działania takie naruszały obowiązujące przepisy ustawy, Państwowa Komisja Wyborcza w stanowisku z dnia 1 sierpnia 2005 r. przypominała o dopuszczalnych prawem zasadach i formach prowadzenia kampanii wyborczej. Wskazała zwłaszcza, że agitacja wyborcza nie może być prowadzona w sposób zmierzający do obchodzenia prawa, np. przez zamieszczenie w materiale wyborczym treści niezwiązanych bezpośrednio z kandydowaniem na określony urząd. Każdy materiał wyborczy musi być oznaczony nazwą komitetu wyborczego utworzonego w celu udziału w danych wyborach, niedopuszczalne jest więc umieszczenie na nim jedynie nazwy partii politycznej promującej danego kandydata. Promocja osób kandydujących na posłów lub senatorów zgłoszonych przez partię polityczną musi się odbywać wyłącznie na pośrednictwem danego komitetu wyborczego i wyłącznie ze środków Funduszu Wyborczego partii, tworzącej ten komitet. Państwowa Komisja Wyborcza zajęła również stanowisko w kwestii nałożenia się terminu rozpoczęcia w mediach elektronicznych kampanii wyborczej w wyborach Prezydenta z obowiązaniem ciszy wyborczej w wyborach do Sejmu i do Senatu tj. w dniach 24-25 września 2005 r. Sytuacji takiej ustawodawca nie uregulował w ustawach wyborczych określających zasady przeprowadzania obu rodzajów wyborów. Państwowa Komisja Wyborcza nie mając ustawowego upoważnienia do zakazania prowadzenia prezydenckiej kampanii wyborczej w dniach 24-25 września 2005 r. w drodze interpretacji prze-

pisów ustaw, przyjęła i skierowała w dniu 4 lipca 2005 r. apel do wszystkich uczestników kampanii o powstrzymanie się od prowadzenia w czasie „ciszy wyborczej” w dniach 24 i 25 września 2005 r. kampanii wyborczej w wyborach Prezydenta RP.

3. W związku z otrzymanymi skargami dotyczącymi formuły własnych programów nadawców telewizyjnych, do udziału w których są zapraszani jedynie wybrani kandydaci, Państwowa Komisja Wyborcza podtrzymała wcześniejsze stanowisko, iż zarówno z konstytucyjnej zasady równości wszystkich wobec prawa, jak i przepisów art. 83 i 83a ustawy wynika, że wszyscy kandydaci mają równe prawo także do udziału w autorskich programach publicznych nadawców. Skargi i interwencje w tych sprawach pełnomocników komitetów wyborczych przekazane zostały zgodnie z właściwością Krajowej Radzie Radiofonii i Telewizji, która w przyjętym stanowisku z dnia 29 września 2005 r. przekazanych mediom publicznym zwróciła uwagę na potrzebę dochowania przez nadawców publicznych „... należytej staranności co do równego traktowania wszystkich podmiotów uczestniczących w wyborach”

Do Państwowej Komisji Wyborczej nie wpłynęły skargi, w trybie art. 83 ust. 8 ustawy, na ustalenia dotyczące podziału czasu antenowego na audycje wyborcze.

4. W związku z pytaniami dotyczącymi obowiązywania „ciszy wyborczej” w razie przedłużenia głosowania w którymś obwodzie, Państwowa Komisja Wyborcza zajęła stanowisko – iż jeśli w którymkolwiek obwodzie głosowania na terenie kraju głosowanie byłoby przedłużone lub odroczone w trybie art. 59 ust. 1 ustawy, to stosownie do art. 76 ust. 2 ustawy zakazy prowadzenia kampanii i agitacji wyborczej oraz publikowania sondaży wyborczych będą obowiązywały do najpóźniejszej godziny jego przedłużenia lub odroczenia.
5. Do Państwowej Komisji Wyborczej zgłaszane były, zwłaszcza w dniu wyborów, liczne pytania oraz krytyczne opinie dotyczące niemożności dopisania się do spisu wyborów przed ponownym głosowaniem. Wskazywano, że przepisy w tej materii są niezasadne i nieracjonalne i postulowano ich zmianę.

6. Generalnie kampania wyborcza zarówno w pierwszym jak i ponownym głosowaniu przebiegała spokojnie i bez większych incydentów. Według informacji przekazanych przez okręgowe komisje wyborcze, poza dużymi aglomeracjami kampanię prowadzono w formie niezbyt licznych plakatów i ulotek, a w wielu małych miejscowościach była ona wręcz niezauważalna. W dniach głosowania miały miejsce nieliczne drobne incydenty i zdarzenia polegające m.in. na przesyłaniu sms-ów, rozrzucaniu ulotek i niekiedy słownej agitacji w miejscach publicznych do głosowania na określonych kandydatów, zaklejaniu i zrywaniu plakatów wyborczych (np. w Dąbrowie Górniczej, w Gdańsku, w Zgorzelcu, w Warszawie, Poznaniu, Wrocławiu, Lublinie). W Gliwicach w pobliżu lokalu wyborczego mąż zaufania jednego z komitetów wyborczych parkował samochód z plakatem kandydata na Prezydenta. W kilku przypadkach doszło do zakłóceń porządku publicznego, np. w Grodzisku Wlkp. policja otrzymała informację telefoniczną o podłożeniu ładunku wybuchowego w lokalu wyborczym. Podobną informację otrzymał dozorca Zespołu Szkół Nr 1 w Konstancinie-Jeziornie, w którym mieścił się lokal wyborczy; obie te informacje nie potwierdziły się. Wszystkie tego rodzaju incydenty były rozpoznawane i rozwiązywane przez policję i służby miejskie.
7. Państwowa Komisja Wyborcza w czasie obowiązywania „ciszy wyborczej” w dniu 22 i 23 października 2005 r. otrzymała drogą elektroniczną informacje o prowadzonej w internecie kampanii wyborczej. Informacje te zostały przekazane zgodnie z właściwością Prokuratorowi Okręgowemu w Warszawie.
8. Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z przyjętymi zasadami uzyskiwania danych o „frekwencji wyborczej”, określonymi w uchwale z dnia 18 lipca 2005 r. podała w dniu głosowania tj. 9 października oraz 23 października do publicznej wiadomości informacje o frekwencji: o godz. 12.00 według danych przekazanych przez obwodowe komisje wyborcze na godz. 10.30 oraz o godz. 18.00 według danych z godz. 16.30.

IV. Przebieg głosowania oraz ustalenie wyników głosowania w obwodach

1. Lokale wyborcze zostały przygotowane zgodnie z wymaganiami ustawowymi. Wywieszono w nich obwieszczenia: o obwodach głosowania, o liście kandydatów na Prezydenta oraz kandydatach skreślonych z listy, informacja o sposobie głosowania i warunkach ważności głosu oraz dodatkowo o warunkach ważności głosu oddanego na karcie do głosowania z nazwiskami skreślonych kandydatów. We wszystkich lokalach znajdowały się pomieszczenia za osłoną bądź miejsca zapewniające zachowanie tajności głosowania.

Krytyczne opinie wyborców dotyczące lokali wyborczych były nieliczne i wiązały się m.in. z niedostatecznym ich oznakowaniem, brakiem odświętnego wystroju, zbyt małymi rozmiarami pomieszczeń utrudniających należyte rozmieszczenie urządzeń wyborczych (urn, parawanów, stołów dla komisji, miejsc dla mężów zaufania).

Przygotowania do otwarcia lokali wyborczych rozpoczęły się odpowiednio 9 i 23 października, na ogół przed godziną 5.00. Obwodowe komisje wyborcze otrzymały spisy wyborców, karty do głosowania, formularze protokołów do głosowania i pieczęcie. Komisje policzyły i ostemplowały karty do głosowania, sprawdziły i opieczętowały urnę wyborczą, rozłożyły spisy wyborców.

W przeddzień głosowania i w dniu głosowania okręgowe komisje wyborcze pełniły dyżury dla udzielania pomocy i informacji obwodowym komisjom wyborczym i wyborcom. Dyżury pełnione były także w urzędach gmin, przede wszystkim w działach ewidencji ludności. W tym samym czasie dyżury pełnili także członkowie Państwowej Komisji Wyborczej.

2. Lokale wyborcze były otwarte od godz. 6.00 do 20.00. Głosowanie przebiegało w zasadzie bez wydarzeń zakłócających jego przebieg. Sporadycznie wystąpiły przypadki ostemplowania kart do głosowania niewłaściwą pieczęcią, krótkie przerwy z przyczyn losowych, drobne incydenty o charakterze porządkowym. Np. w obwodzie nr 23 w okręgu 36 w Suwałkach wskutek spóźnienia przewodniczącego komisji z pieczęcią komisji obwodowej podjęto uchwałę o stemplowaniu kart do głosowania pieczęcią komisji do spraw referendum. W obwodzie nr 9 w Częstochowie

w okręgu nr 42 wskutek zasłabnięcia członka komisji nastąpiła krótka przerwa w głosowaniu, w obwodzie nr 25 w Chełmie w okręgu wyborczym nr 10 do lokalu wyborczego wtargnęła kilkusobowa grupa młodych ludzi i obrzuciła komisję cuchnącymi jajami. Głosowania nie przerwano, lokal wysprzątano, czynności związane z tym incydentem podjęła policja. W kilku przypadkach od wykonywania czynności odsunięci zostali członkowie komisji będący pod wpływem alkoholu (w obwodzie nr 144 we Wrocławiu, nr 199 w Lublinie, w Osmoli w gminie Dziadkowice w okręgu nr 34 w Białymstoku, w Kulnie w gminie Kuryłówka w okręgu nr 30 w Rzeszowie). Przewodniczącemu obwodowej komisji wyborczej nr 19 w Malborku w okręgu wyborczym nr 38 w Gdańsku w dniu 10 października skradziono samochód wraz z pieczęcią komisji i hasłem uwierzytelniającym protokoły głosowania sporządzane w systemie elektronicznym. O okolicznościach sprawy została powiadomiona Komenda Policji i Urząd Miasta w Malborku. Unieważniono utraconą pieczęć i hasło oraz sporządzono nowe. W dniu głosowania ponownego Obwodowa Komisja Wyborcza Nr 39 w Legnicy nie mogła wejść w godzinach 6.00-6.25 do zamkniętego lokalu wyborczego. Wskutek tego podjęła uchwałę o przedłużeniu głosowania o czas tego opóźnienia, tj. do godz. 20.25. W związku z powyższym, „cisza wyborcza” w dniu 23 października 2005 r. trwała w całym kraju do godz. 20.25

W zasadzie nie korzystano z ustawowej możliwości wcześniejszego zakończenia głosowania. Przypadki takie były wyjątkowe i wystąpiły w obwodach o charakterze zamkniętym: domach pomocy społecznej, szpitalach, zakładach karnych.

3. Mimo udzielanych wyjaśnień i informacji o procedurze dopisywania do spisu wyborców w dniu głosowania, zwłaszcza głosowania ponownego, komisje wyborcze, otrzymały skargi i uwagi wyborców, którym odmówiono wydania karty do głosowania, ponieważ ich nazwiska nie były umieszczone w spisie wyborców i nie posiadali oni zaświadczenia o prawie do głosowania. Interwencje w tych sprawach nie były jednak częste. Wynikały one z niewiedzy dotyczącej niemożności dopisania się do spisu wyborców przed ponownym głosowaniem, a także z powodu zgubienia zaświadczenia o prawie do głosowania.

4. Przy czynnościach głosowania i ustalania wyników głosowania w obwodach mogli być obecni mężowie zaufania komitetów wyborczych. Według informacji przekazanych Państwowej Komisji Wyborczej przez okręgowe komisje wyborcze, do obwodowych komisji wyborczych zgłosiła się niewielka liczba mężów zaufania; częściej byli obecni w obwodach w miastach niż w obwodach na wsi. Ponadto, w większości przypadków mężowie zaufania przebywali w lokalach wyborczych krótko i na ogół nie byli obecni przy ustalaniu wyników głosowania. Do rzadkości należała także ich obecność przy pracach komisji przed otwarciem lokali wyborczych oraz przy przewożeniu protokołów z obwodów. Z protokołów głosowania przekazanych przez obwodowe komisje wyborcze wynika, że mężowie zaufania, a także członkowie komisji obwodowych, wnieśli zarzuty i uwagi w 20 obwodach głosowania, w tym w 2 obwodach głosowania w dniu 9 października, a w 18 obwodach – w ponownym głosowaniu w dniu 23 października 2005 r. W ocenie obwodowych i okręgowych komisji wyborczych większość zarzutów i uwag dotyczyła okoliczności nie mających wpływu na wyniki głosowania, a często były one niezasadne i spowodowane nieznaną przyczyną prawa wyborczego i uprawnień męża zaufania. Przykładem tego są np.: uwagi, aby do obwodowych komisji zgłaszano osoby poniżej 60 lat, negatywna ocena granic obwodu głosowania, bezzasadne przypisanie członkowi komisji, iż jest pod wpływem alkoholu, uznanie za naruszenie ustawy szczegółowego sprawdzania przez przewodniczącego komisji obwodowej pełnomocnictwa męża zaufania (obwody: nr 36 w Zabrzu-okręg nr 40 w Katowicach, nr 2 w Mogielnicy – okręg nr 27 w Radomiu, nr 166 i 361 w Warszawie – okręg nr 23, nr 11 w Radomsku – okręg nr 16 w Piotrkowie Trybunalskim, nr 18 w zakładzie karnym w Łowiczu – okręg nr 18 w Skierniewicach).

Członkowie Obwodowej Komisji Wyborczej nr 384 w Warszawie zgłosili zarzut i skierowali protest do Sadu Najwyższego uznając, że naruszone zostały przepisy ustawy, ponieważ w ponownym głosowaniu Komisja otrzymała inny egzemplarz spisu wyborców niż w pierwszym głosowaniu (9.X.). Wzbudziło to wątpliwości tej Komisji, a także głosujących ... czy nie nastąpiło sfalszowanie ich podpisów na oryginale spisu, który pozostał w urzędzie dzielnicy. Stosowanie w głosowaniu ponownym egzemplarza spisu nieużywanego w pierwszym głosowaniu było zgodne z

wyjaśnieniami Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 października 2005 r. dla okręgowych i obwodowych komisji wyborczych oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast. Państwowa Komisja Wyborcza mając na uwadze, iż ponowne głosowanie przeprowadza się na podstawie tych samych spisów wyborców, sporządzonych dla pierwszego głosowania w dniu 9 października 2005r. zaleciła, aby dla przeprowadzenia ponownego głosowania obwodowym komisjom wyborczym został wydany zaktualizowany egzemplarz spisu przechowywany w urzędzie gminy, co pozwoli obwodowej komisji uniknąć wątpliwości, czy podpis wyborcy potwierdzający otrzymanie karty do głosowania dotyczy pierwszego, czy ponownego głosowania. Spośród pozostałych zarzutów obwodowe i okręgowe komisje wyborcze uznały za bezpodstawne: zarzut niedochowania tajności głosowania z powodu zaklejenia wlotu urny taśmą przezroczystą (obwód nr 28 w Mysłowicach – okręg nr 40), odmowę dopisania do spisu wyborców wyborcy bez okazania dokumentu potwierdzającego fakt opuszczenia szpitala (obwód nr 36 w Olsztynie – okręg nr 44), żądanie męża zaufania dodatkowego oraz osobistego przeliczenia kart do głosowania (obwód nr 14 w Lublinie – okręg nr 8 i obwód nr 24 w Jeleniej Górze – okręg nr 2), zarzut niewłaściwego oflagowania lokalu wyborczego (obwód nr 272 we Wrocławiu- okręg nr 1). W obwodach nr 397 i 516 w Warszawie oraz nr 74 w Krakowie zasadne były uwagi dotyczące wydania wyborcy nieostemplowanej karty do głosowania; było to skutkiem sklejenia się 2 kart, komisje przeprosiły wyborców i wydały im ostemplowane karty. Dwaj wyborcy skarżyli się na odmowę wydania im kart do głosowania z powodu omyłkowego potwierdzenia, w rubryce spisu przy ich nazwisku, otrzymania kart przez inne osoby.

5. Po zakończeniu głosowania obwodowe komisje dokonały ustalenia wyników głosowania i sporządziły protokoły głosowania w obwodach. W przeważającej większości obwodów komisje obwodowe poprawnie ustaliły wyniki i sporządziły protokoły głosowania. Ustalone wyniki głosowania były niezwłocznie podawane do publicznej wiadomości przez ich wywieszenie w siedzibach komisji, w miejscach łatwo dostępnych dla wyborców. Skarg na niewywieszenie wyników nie było.

Protokoły głosowania w obwodach przewodniczący komisji lub ich zastępcy przekazali w zapieczętowanych kopertach okręgowym komisjom wyborczym. W większości miast i gmin odległych od siedziby komisji okręgowej w celu usprawnienia przekazywania protokołów, utworzono do ich odbioru punkty rejonowe. Zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej punkty rejonowe mieściły się w urzędach miast i gmin i urzędach dzielnic; a w szczególnych wypadkach – w innych budynkach organów administracji samorządowej. Odbioru protokołów dokonywały osoby upoważnione przez okręgowe komisje wyborcze. Ich zdaniem było jedynie dostarczenie (w zamkniętej i opieczętowanej kopercie) protokołu okręgowej komisji wyborczej. Przy czynnościach tych mogli być obecni mężowie zaufania, jednakże w praktyce nie korzystali oni z tego uprawnienia.

W celu zapewnienia poprawności arytmetycznej danych w protokołach głosowania w większości obwodów głosowania było stosowane wspomaganie elektroniczne, zgodnie z zasadami określonymi w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 16 sierpnia 2005 r. o wykorzystaniu elektronicznego systemu przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyboru Prezydenta RP (M.P. Nr 49, poz. 668). W pozostałych obwodach pełnomocnicy, powołani przez okręgowe komisje wyborcze, dokonywali sprawdzenia zgodności arytmetycznej wyników głosowania przy użyciu tzw. kalkulatora wyborczego dostarczonego przez Krajowe Biuro Wyborcze. Pełnomocnicy ci nie otwierali kopert z protokołami, a jedynie sprawdzali przekazane im przez obwodowe komisje zestawienia, zawierające dane liczbowe z protokołów głosowania w obwodzie. Ustalano w ten sposób, czy dane liczbowe o wynikach głosowania są zsumowane prawidłowo, tak aby nie zachodziła potrzeba zwracania protokołu obwodowej komisji w celu poprawnego sporządzenia. Prace obliczeniowe wykonywane były przy wykorzystaniu specjalnie przygotowanego programu komputerowego uwzględniającego elementy niezbędne dla poprawności obliczeń. Technika elektroniczna na szczeblu obwodów głosowania przy ustalaniu wyników głosowania była stosowana w 80% obwodów.

V. Ustalenie wyników głosowania i wyniku wyborów Prezydenta

1. Przeważająca większość protokołów głosowania w obwodach była sporządzona poprawnie. Stwierdzone przez komisje okręgowe nieliczne nieprawidłowości dotyczyły zwykle braków formalnych: nieostemplowania protokołu, braku podpisów, niepełnego adresu komisji, itp. Protokoły te zwrócono właściwym obwodowym komisjom i zostały one poprawione. Na podstawie protokołów głosowania w obwodach okręgowe komisje wyborcze ustaliły zbiorcze wyniki głosowania w okręgach wyborczych.

Zgodnie z wytycznymi Państwowej Komisji Wyborczej ustalanie zbiorczych wyników głosowania przez okręgowe komisje wyborcze było wspomagane systemem elektronicznym. Zastosowanie systemu na użytek okręgowych komisji służyło rejestracji danych liczbowych zawartych w protokołach głosowania i kontroli zgodności arytmetycznej tych danych, ustaleniu zbiorczych wyników głosowania (zsumowaniu danych liczbowych z protokołów głosowania) i ich wydrukowaniu, a następnie teletransmisji tych danych do Państwowej Komisji Wyborczej.

Przy pracach okręgowych komisji wyborczych w tym zakresie mogli uczestniczyć mężowie zaufania komitetów wyborczych. Jednakże według posiadanych informacji w wielu okręgowych komisjach mężów zaufania nie było. Nie wnieśli także zarzutów i uwag do protokołów sporządzonych przez okręgowe komisje wyborcze.

2. Po stwierdzeniu zgodności obliczeń okręgowe komisje wyborcze przekazały systemem elektronicznym dane liczbowe z protokołów do Państwowej Komisji Wyborczej oraz sporządziły protokoły zbiorczych wyników głosowania w okręgach, które zostały przekazane Państwowej Komisji Wyborczej telefaksem.

Oryginały protokołów zbiorczych wyników głosowania wraz z protokołami głosowania ze wszystkich obwodów głosowania przewodniczący komisji okręgowych lub upoważnione przez nich osoby dostarczyli Państwowej Komisji Wyborczej w ciągu kilku lub kilkunastu godzin po zakończeniu głosowania. Informacje o zbiorczych wynikach głosowania okręgowe komisje podały do publicznej wiadomości.

3. Po zakończeniu pierwszego i ponownego głosowania Państwowa Komisja Wyborcza podawała wstępne wyniki głosowania według otrzymanych elektronicznie danych z 10%, 30%, 60%, i 90% obwodów głosowania. Dane te były także dostępne w działającym w siedzibie Państwowej Komisji Wyborczej Studiu Wyborczym oraz w internecie, na stronie www.wybory2005.gov.pl
4. Po otrzymaniu protokołów zbiorczych wyników głosowania od wszystkich okręgowych komisji wyborczych i stwierdzeniu prawidłowości ustalonych wyników głosowania, Państwowa Komisja Wyborcza w dniu 10 października 2005 r. ustaliła wyniki głosowania i wyniki wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Państwowa Komisja Wyborcza stwierdziła, że w głosowaniu przeprowadzonym w dniu 9 października 2005 r. żaden spośród 12 kandydatów na Prezydenta nie otrzymał więcej niż połowę ważnych głosów. W związku z tym w dniu 23 października 2005 r. przeprowadzone zostanie ponowne głosowanie, w którym wybór zostanie dokonany spośród dwóch kandydatów, którzy w pierwszym głosowaniu otrzymali największą liczbę głosów; kandydatami tymi byli: Lech Aleksander Kaczyński i Donald Tusk. Przy ustalaniu wyników nie byli obecni mężowie zaufania. Wyniki głosowania i wyniki wyborów Państwowa Komisja Wyborcza podała do publicznej wiadomości na konferencji prasowej w dniu 10 października 2005 r. oraz przekazała do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 10 października 2005 r. o wynikach głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 9 października 2005 r. zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 13 października 2005 r. Nr 200, poz. 1647.
5. Ponowne głosowanie zgodnie z art. 8b ust. 1-2 i art. 70 ust. 1-1a ustawy, zostało przeprowadzone w dniu 23 października 2005 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie protokołów zbiorczych wyników głosowania od wszystkich okręgowych komisji wyborczych ustaliła w dniu 24 października 2005 r. wyniki ponownego głosowania i wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Przy ustalaniu wyników mężowie zaufania nie byli obecni.

Na podstawie wyników ustalonych w protokole głosowania, Państwowa Komisja Wyborcza podjęła, zgodnie z art. 68 ust. 1 ustawy, uchwałę stwierdzającą wybór Lecha Aleksandra Kaczyńskiego na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Wyniki głosowania i wyborów Państwowa Komisja Wyborcza podała niezwłocznie po ustaleniu do publicznej wiadomości na konferencji prasowej oraz podczas uroczystego wręczenia w gmachu Sejmu nowo wybranemu Prezydentowi uchwały stwierdzającej wynik wyborów.

Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 24 października 2005 r. o wynikach ponownego głosowania i wyniku wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 25 października 2005 r. Nr 208, poz. 1739.

6. Ponowne głosowanie w dniu 23 października 2005 r. obserwowała delegacja Departamentu Wyborów i Referendów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Republiki Słowacji.
7. Po pierwszym głosowaniu i ustaleniu wyników tego głosowania do Państwowej Komisji Wyborczej wpłynęło (w dniu 12 października 2005 r.) pismo przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej nr 2 w Rudniku – okręg nr 10 w Chełmie, informujące – że w protokole głosowania przeprowadzonego w dniu 9 października 2005 r. poszczególnym kandydatom na Prezydenta RP wpisano omyłkowo nieprawidłowe liczby głosów. Odpowiadając na powyższe Państwowa Komisja Wyborcza w piśmie z dnia 13 października 2005 r. wyjaśniła, iż przepisy ustawy o wyborze Prezydenta RP nie przewidują możliwości skorygowania przez organy wyborcze wyników głosowania ustalonych przez obwodową komisję wyborczą po zakończeniu procedury ustalania wyników głosowania przez Państwową Komisję Wyborczą. Jedynym organem uprawnionym do stwierdzenia nieprawidłowości w protokole głosowania w obwodzie i oceny ich skutków jest Sąd Najwyższy, do którego może być wniesiony protest w trybie określonym w rozdziale 10 ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej podmiotem, który winien wnieść protest w wypadku dostrzeżenia przez

obwodową komisję wyborczą błędu w protokole głosowania przez nią sporządzonym jest właśnie ta komisja. Komisja protest wniosła.

* * *

Na podstawie posiadanych dokumentów i uzyskanych informacji o przebiegu głosowania i wyborów w dniach 9 i 23 października 2005 r. Państwowa Komisja Wyborcza nie stwierdziła naruszeń prawa wyborczego, które mogły wywrzeć wpływ na wyniki głosowania i wynik wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, przeprowadzonych w dniu 9 października i i w dniu 23 października 2005 r.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej: *Ferdynand Rymarz*
Zastępcy Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej: *Jan Kacprzak, Stanisław Kosmal*
Członkowie Państwowej Komisji Wyborczej: *Stefan Jaworski, Andrzej Kisielewicz, Andrzej Mączyński, Włodzimierz Ryms, Stanisław Zabłocki, Tadeusz Żyznowski*

Wykaz rozporządzeń
wydanych w związku z wyborami Prezydenta RP

Akty prawne wydane przez ministrów i Krajową Radę Radiofonii i Telewizji

- 1) rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 6 lipca 2000 r. w sprawie trybu postępowania w zakresie nieodpłatnego przedstawiania w programach ogólnokrajowych telewizyjnych i radiowych przez Państwową Komisję Wyborczą informacji, wyjaśnień i komunikatów związanych z zarządzonymi wyborami Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i obowiązującymi przepisami prawa wyborczego (Dz.U. Nr 59, poz. 692 i z 2005 r. Nr 109, poz. 919),
- 2) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 lipca 2000 r. w sprawie określenia wzoru sprawozdania wyborczego, szczegółowego zakresu zawartych w nim informacji oraz wykazu rodzajów dokumentów załączonych do sprawozdania (Dz.U. Nr 65, poz. 764),
- 3) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie powoływania obwodowych komisji wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 72, poz. 847 i z 2005 r. Nr 166, poz. 1394),
- 4) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 września 2005 r. w sprawie należności pieniężnych przysługujących członkom komisji wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 175, poz. 1466),
- 5) rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie spisu wyborców oraz wydawania zaświadczeń o prawie do głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 72, poz. 849 i z 2005 r. Nr 166, poz. 1395)
- 6) rozporządzenie Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji z dnia 31 sierpnia 2000 r. w sprawie trybu postępowania dotyczącego podziału czasu nieodpłatnego rozpowszechniania audycji wyborczych, zakresu rejestracji, sposobu przygotowania i emisji tych audycji oraz sposobu upowszechniania informacji o terminach emisji audycji wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 73, poz. 854),

- 7) rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 8 września 2000 r. w sprawie sposobu sporządzania i aktualizacji spisu wyborców dla obwodów głosowania utworzonych za granicą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 76, poz. 871),
- 8) rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 8 września 2000 r. w sprawie trybu i terminu powoływania obwodowych komisji wyborczych w obwodach głosowania utworzonych za granicą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 76, poz. 872 i Nr 80, poz. 901),
- 9) rozporządzenie Ministra Spraw Zagranicznych z dnia 11 sierpnia 2005 r. w sprawie utworzenia obwodów głosowania dla obywateli polskich przebywających za granicą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 157, poz. 1323 i Nr 181, poz. 1518),
- 10) rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 14 września 2000 r. w sprawie trybu i terminu powoływania obwodowych komisji wyborczych w obwodach głosowania utworzonych na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 77, poz. 882),
- 11) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 września 2005 r. w sprawie utworzenia obwodów głosowania na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 179, poz. 1488, Nr 193, poz. 1619 i Nr 196, poz. 1630),
- 12) rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 14 września 2000 r. w sprawie sposobu sporządzania i aktualizacji spisu wyborców dla obwodów głosowania utworzonych na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 77, poz. 884),
- 13) rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 października 2000 r. w sprawie sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 83, poz. 944 i z 2005 r. Nr 181, poz. 1508),
- 14) rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 12 sierpnia 2005 r. w sprawie podwyższenia kwoty wydatków komitetu wyborczego w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 160, poz. 1346).

Wykaz uchwał

Państwowej Komisji Wyborczej wydanych w związku z wyborami Prezydenta RP

- 1) uchwała z dnia 6 czerwca 2005 r. w sprawie określenia terytorialnego zasięgu działania oraz siedzib okręgowych komisji wyborczych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 9 października 2005 r. (M.P. Nr 35, poz. 478),
- 2) uchwała z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie regulaminów okręgowych i obwodowych komisji wyborczych powołanych do przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 44, poz. 604),
- 3) uchwała z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie powołania okręgowych komisji wyborczych w celu przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2005 r. (niepublikowana),
- 4) uchwała z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie wzorów protokołów głosowania i protokołu o wyniku głosowania stosowanych w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 45, poz. 614),
- 5) uchwała z dnia 18 lipca 2005 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych i obwodowych komisji wyborczych dotyczących trybu i zasad przekazywania Państwowej Komisji Wyborczej danych o liczbie osób uprawnionych do głosowania oraz o liczbie wyborców, którym wydano karty do głosowania, w trakcie głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 9 października (M.P. Nr 45, poz. 613),
- 6) uchwała z dnia 25 lipca 2005 r. w sprawie wzorów pieczęci okręgowych i obwodowych komisji wyborczych powołanych dla wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 45, poz. 615),
- 7) uchwała z dnia 1 sierpnia 2005 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych, dotyczących zadań i trybu pracy w przygotowaniu i

- przeprowadzeniu głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na dzień 9 października 2005 r.(M.P. Nr 46, poz. 635),
- 8) uchwała z dnia 16 sierpnia 2005 r. w sprawie zasad i sposobu wykorzystania elektronicznego systemu przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 9 października 2005 r.(M.P. Nr 49, poz. 668),
  - 9) uchwała z dnia 16 sierpnia 2005 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących przygotowania i przeprowadzenia wyborów Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w 2005 r. (M.P. Nr 51, poz. 707),
  - 10) uchwała z dnia 28 sierpnia 2000 r. w sprawie ustalenie wzoru upoważnienia dla mężów zaufania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 26, poz. 542),
  - 11) uchwała z dnia 1 września 2005 r. w sprawie sposobu sporządzania i przekazania kart do głosowania dla obwodów głosowania utworzonych za granicą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 9 października 2005 r. (M.P. Nr 52, poz. 715),
  - 12) uchwała z dnia 1 września 2005 r. w sprawie sposobu sporządzenia i przekazania kart do głosowania dla obwodów głosowania utworzonych na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 9 października 2005 r.(M.P. 52, poz. 716),
  - 13) uchwała z dnia 1 września 2005 r. w sprawie zasad i trybu przekazywania okręgowej komisji wyborczej właściwej dla siedziby armatora wyników głosowania z obwodów utworzonych na polskich statkach morskich w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 9 października 2005 r.(M.P. Nr 52, poz. 717),
  - 14) uchwała z dnia 1 września 2005 r. w sprawie zasad i trybu przekazywania okręgowej komisji wyborczej właściwej dla m. st. Warszawy wyników głosowania z obwodów utworzonych za granicą w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 9 października 2005 r. (M.P. Nr 52, poz. 718),

- 15) uchwała z dnia 4 września 2005 r. w sprawie wzoru karty do głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. nr 27, poz. 550, z 2005 r. Nr 50, poz. 786),
- 16) uchwała z dnia 12 września 2005 r. w sprawie listy kandydatów na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w wyborach zarządzonych na dzień 9 października 2005 r. (M.P. Nr 54, poz. 747),
- 17) uchwała z dnia 12 września 2005 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących dostarczenia obwodowym komisjom wyborczym kart do głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, zarządzonych na dzień 9 października 2005 r. (M.P. Nr 54, poz. 746),
- 18) uchwała z dnia 20 września 2005 r. w sprawie zarządzenia druku kart do głosowania w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 9 października 2005 r. (M.P. Nr 56, poz. 767).